Vogelbescherming
NEDERLAND

Tweede Kamerfractie D66
De heer R. Jetten, de heer M. Sienot en de heer T. de Groot

Datum : 14 mei 2019
Ons kenmerk : 19 B152
Betreft : D66 plan voor zonnepanelen Natura 2000 gebied IJsselmeer

Geachte heer Jetten, heer Sienot en heer De Groot,

Verrast en bezorgd hebben wij afgelopen vrijdag kennis genomen van het artikel 'D66 wil drijvende zonnepanelen op het IJsselmeer' in Trouw, waarin de heer Sienot het plan van D66 voor duizenden zonnepanelen op het IJsselmeer toelicht[1]. Met het schrijven van deze brief wil Vogelbescherming Nederland, mede namens Natuurmonumenten en It Fryske Gea, de bezwaren hierover aan u kenbaar maken.

Duizenden grote zonnepanelen op drijvende eilanden die langzaam over het water bewegen. Zo moet de groene revolutie op het IJsselmeer er volgens D66 uit gaan zien, aldus de Trouw. Hoewel Vogelbescherming Nederland de urgentie van klimaatactie en duurzame maatregelen onderkent, zijn wij zeer geschrokken van uw gepresenteerde ambitie voor het IJsselmeer.

Het IJsselmeer is één van de belangrijke vogelgebieden van West Europa. Samen met het Markermeer en IJmeer vormt het gebied het belangrijkste binnenmeer van Noord-West Europa voor overwinterende duikeenden, broedende visdieven en aalscholvers en doortrekkende zwarte sterns. Trekvogels gebruiken het IJsselmeer om op te vetten op hun trek naar broed- en overwinteringsgebieden; het gebied is een onmisbare schakel langs de internationale vliegroute van trekvogels. Het gebied is dan ook niet voor niets een Natura 2000 en Vogelrichtlijngebied. Bescherming van waardevolle soorten staat in dit beschermde natuurgebied voorop. Helaas is de huidige ecologische staat van het IJsselmeer alles behalve goed. De natuur staat onder druk door allerlei factoren en allerhande medegebruik, zoals visserij, recreatie en grootschalige duurzame energieopwekking. Om bovengenoemde soorten voor dit gebied te behouden zijn behoud- en herstelopgaven geformuleerd, maar die worden tot nu toe onvoldoende gehaald. Zo verkeren onder andere de fuut, de zwarte stern en de visdief in zwaar weer. Herstel en verbetering van de natuur is in het IJsselmeergebied geen overbodige luxe maar bittere noodzaak om deze prachtige soorten te kunnen beschermen. VBN werkt samen met andere partijen aan natuurherstel in het IJsselmeer. Juist de natuurlijke overgangen tussen land en water en visverbindingen zijn heel belangrijk voor vis en vogels. Bovendien genieten veel mensen van dit prachtige natuurgebied.

Drijvende zonnepanelen nemen ruimte in beslag; ruimte die al schaars is, ruimte die cruciaal leefgebied vormt voor soorten die al enorm onder druk staan, ruimte die al wordt

[1] https://www.trouw.nl/groen/d66-wil-drijvende-zonnepanelen-op-het-ijsselmeer-~ac266555/

POSTBUS 925 3700 AX ZEIST • BOULEVARD 12 3707 BM ZEIST • 030 693 77 00
WWW.VOGELBESCHERMING.NL

BirdLife INTERNATIONAL PARTNER

weggenomen voor andere doeleinden zoals o.a. visserij en een toekomstige grootschalige windpark in het IJsselmeer[2], maar ook ruimte die van belang is voor beleving van rust, wijdsheid en openheid die maar op enkele plekken zo groots aanwezig is in Nederland als op het IJsselmeer. Kortom, ruimte die er niet meer voldoende is. Bovendien zijn de effecten op onderwater natuur nog helemaal niet bekend. Zonlicht is cruciaal voor het onderwaterleven. Je kunt stellen: zonder licht is er geen leven. Het is daarom zeer riskant om oppervlakten van het IJsselmeer af te dekken. Om nu in planvorming al een locatie aan te wijzen en daarmee verwachtingen te scheppen terwijl onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek over effecten nog totaal ontbreekt is een onverantwoord risico in zo'n belangrijk beschermd natuurgebied.

Wij zijn daarom zeer kritisch op uw voorstel, te meer omdat er nog volop alternatieven zijn die tot nu toe onbenut blijven. Talloze daken, industriegebieden en bestaande infrastructuur; een legio aan mogelijkheden die benut kunnen worden zonder de natuur verder te schaden. Wat ons betreft moet dan ook de voorkeur worden gegeven aan het inpassen van duurzame energiewinning in de bebouwde omgeving. Daar worden ook al talloze mooie innovatieve ideeën voor ontwikkelt, zoals het vervangen van alle geluidsschermen langs snelwegen door energieopwekkende schermen. Het feit dat deze vele mogelijkheden tot nu toe onvoldoende benut worden (door o.a. de overheid) mag niet afgewenteld worden op het IJsselmeer en de natuur in zijn algemeenheid.

Laat helder zijn dat Vogelbescherming Nederland de noodzaak en urgentie van energietransitie onderkent. Vogelbescherming Nederland is voorstander van duurzame energie en pleit voor een energietransitie waarin in de juiste volgorde naast maximale inzet op energiebesparing zorgvuldig wordt gezocht naar de juiste locaties voor duurzame energieopwekking. Een aanpak waarmee biodiversiteit- én klimaatdoelen behaald kunnen worden, want beide zijn urgent. Het vorig week verschenen IPBES rapport[3] waarin wordt geconstateerd dat de mens de natuur harder vernietigt dan ooit en hiermee het leven op aarde bedreigt, maakte dit nog eens pijnlijk duidelijk. Er is wereldwijd actie nodig, zoals u zelf ook al bepleit in uw mooie oproep tot een mondiaal natuurakkoord, maar ook in ons eigen land staat de biodiversiteit onder forse druk. Ondanks de goede initiatieven die we met elkaar nemen. De tegenstrijdigheid in uw oproep – door aan de ene kant voor meer inzet voor biodiversiteit te pleiten en aan de andere kant de natuurbelangen in deze concrete duurzame energieplannen het negeren - kunnen wij dan ook niet begrijpen. Vogelbescherming Nederland pleit samen met andere organisaties al langer voor het zwaarder meewegen van het belang van natuur en landschap in duurzame energieplannen. Ook hechten we veel waarde aan goede betrokkenheid van de omgeving, en aan zorgvuldig lokaal maatwerk. Allemaal overwegingen die we niet kunnen terugvinden in de motivatie van uw plannen.

---

[2] https://windparkfryslan.nl/

[3] https://www.ipbes.net/ en https://www.trouw.nl/groen/de-mens-vernietigt-de-natuur-harder-dan-ooit-maar-hij-kan-zijn-leven-nog-beteren~ac6b67e4/

Wij betreuren het dat u ons en andere natuurorganisaties niet eerder heeft betrokken bij uw planvorming. Dan hadden we wellicht samen kunnen komen tot een ambitieuze gedragen inzet voor klimaat én natuur. U geeft aan de samenwerking met natuurorganisaties cruciaal te vinden maar laat alleen de mogelijkheid open mee te praten als de kaders al zijn bepaald. We vragen u het plan voor drijvende zonnepanelen op het IJsselmeer te herzien. Uiteraard gaan we dan graag alsnog met u in gesprek om te verkennen hoe we gezamenlijk tot ambitieuze energieoplossingen komen die zowel het behoud van biodiversiteit én het behalen van klimaatdoelen dienen.

Met vriendelijke groet,

Fred Wouters,
Directeur Vogelbescherming Nederland
Mede namens de organisaties Natuurmonumenten en It Fryske Gea

Natuurmonumenten

It Fryske Gea